

INFORMACIJE O IZOBRAŽEVANJU NA DOMU

Zaradi nedavnih sprememb in dopolnitev ZOSKN povzemamo ključne informacije o izobraževanju na domu, ki so dostopne tudi v [UL RS](#) (z dne, 29. 2. 2024)

1. Pravna podlaga

Izobraževanje na domu je urejeno v Zakonu o osnovni šoli (členi 88. do 92.). Zakon staršem daje možnost, da uveljavijo pravico do izobraževanja svojih otrok na domu.

2. Uveljavitev pravice do izobraževanja na domu

Starši morajo najkasneje do začetka šolskega leta (**16. 8. 2024**) o izobraževanju na domu pisno obvestiti osnovno šolo, na katero je otrok vpisan. Med šolskim letom pravice do izobraževanja na domu ni možno uveljavljati. Zakon o osnovni šoli določa, da obvestilo vsebuje: ime in priimek otroka, kraj, kjer bo izobraževanje potekalo in ime ter priimek osebe, ki bo otroka poučevala. Obvestilo vsebuje tudi izjavo staršev, ki se s podpisom zavezujejo, da so seznanjeni s pogoji in načinom izobraževanja na domu. Predlagamo, da se obrazec izpolni v dveh enakih izvodih, od katerih prvi podpisani izvod shrani šola, drugi podpisani izvod pa se izroči staršem. Šola v primeru izobraževanja na domu staršem ne izda nobenega upravnega akta (dovoljenja, soglasja).

Za to obliko se starši in učenec odločijo prostovoljno, zavezani pa so z določbami, ki se nanašajo na preverjanje in ocenjevanje znanja ob koncu šolskega leta oziroma ob koncu vzgojno-izobraževalnih obdobij. Zakon ne predpisuje pogojev za osebe, ki otroka poučujejo na domu, niti jim v ta namen niso **zagotovljena javna sredstva**. Ob tem še pojasnjujemo, da osnovnošolska zakonodaja ne predvideva t. i. šolanja na daljavo oziroma izobraževanja preko spleta. Če se starši za to obliko izobraževanja odločijo že na začetku, to je ob vpisu otroka v osnovno šolo, se otrok vpiše v tisto osnovno šolo, ki ga je v skladu z 48. členom Zakona o osnovni šoli dolžna vpisati, to je šola šolskega okoliša, v katerem otrok stalno oziroma začasno prebiva.

3. Izvajanje pravice do izobraževanja na domu

Učenec, ki se izobražuje na domu, je vpisan na določeno šolo in ima status učenca ter se vodi v šolski dokumentaciji kot učenec, ki je vključen v odderek posameznega razreda. Šolska dokumentacija, ki je predpisana s Pravilnikom o dokumentaciji v osnovni šoli, se smiselno uporablja tudi za učence, ki se izobražujejo na domu. Za učence, ki se izobražujejo na domu, se vodi naslednja dokumentacija: vpisni list, matični list, matična knjiga, dnevnik, redovalnica, izdajajo pa se jim predpisana spričevala, obvestila in potrdila.

Ob tem napotujemo še na določila podzakonskih aktov (Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli, Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole, Pravilnik o obrazcih javnih listin v osnovni šoli, Pravilnik o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli), ki določajo roke, načine preverjanja in ocenjevanja znanja, napredovanje učencev in izdajo listin učencem, ki se izobražujejo na domu. **Zakon ne predvideva, da bi se izobraževanje na domu izvajalo tako, da bi bil učenec občasno prisoten pri pouku oziroma bi se udeleževal dejavnosti, ki jih v skladu z letnim delovnim načrtom organizira šola (na primer: dnevi dejavnosti, šola v naravi, interesne dejavnosti, ipd.).** Neglede na navedeno pa se učenec lahko udeleži tekmovanj, priprav na tekmovanja pa šola zanj ni dolžna izvajati. Medletnega preverjanja oziroma ocenjevanja znanja za učence, ki se izobražujejo na domu, **šolska zakonodaja ne predvideva, niti ni predvideno, da bi šola**

učencu posredovala učna gradiva, ki jih pripravljajo učitelji (preizkusi znanja, učni listi, dostop do gradiv v e-učilnicah, ipd.).

Predpostavlja se, da bo učenec v izobraževanje na domu vključen skozi celo šolsko leto in torej ni posebej predvideno, da bi to obliko izobraževanja med šolskim letom prekinil. Starši namreč z izbiro za tovrstno obliko izobraževanja v celoti prevzemajo odgovornost za izvedbo izobraževanja svojega otroka. Izjemoma bi bila prekinitev izobraževanja na podlagi vloge staršev sicer možna, vendar pa mora učenec nadoknaditi manjkajoči del snovi in **pridobiti ocene iz vseh predmetov za posamezni razred.** V takem primeru je šola starše zato dolžna opozoriti, da z vključitvijo v redni režim izobraževanja za njihovega otroka od vključitve dalje veljajo enaka pravila kot za ostale učence (glede prisotnosti pri pouku, preverjanja in ocenjevanja znanja ter napredovanja). To tudi pomeni, da bo učenec od vključitve dalje moral pridobivati ocene iz vseh predmetov po obveznem predmetniku in torej zanj glede preverjanja znanja ne velja več določba 90. člena Zakona o osnovni šoli.

4. Plavalni tečaj

Plavalne vsebine, s tem pa tudi plavalni tečaj, so del programa veljavnega učnega načrta, katerega izvedbo za učence, ki se izobražujejo na domu, v skladu z **odločitvijo za izobraževanje na domu, poskrbijo starši. Šola plavalnega tečaja za učence, ki se izobražujejo na domu, ne zagotavlja.**

5. Kolesarski izpit

Učenci, ki se izobražujejo na domu lahko na šoli, na katero so vpisani, opravljajo teoretični in praktični del kolesarskega izpita. Posameznih vsebin, ki se nanašajo na pripravo **za kolesarski izpit, šola tem učencem ne zagotavlja.** Ob koncu pouka šola učencem, ki so opravili kolesarski izpit, izda javno listino – kolesarska izkaznica.

6. Daljši izostanek od pouka

V praksi smo bili seznanjeni tudi z nekaterimi primeri, ko so bili učenci dlje časa odsotni od pouka in **so starši med letom želeli za vmesno obdobje oziroma za čas do zaključka šolskega leta uveljavljati pravico do izobraževanja na domu.** Ker takšne možnosti v zakonu ni, kombinacija obeh omenjenih načinov izobraževanja **ni izvedljiva.** Zakon o osnovni šoli v 53. členu pa omogoča, da ravnatelj lahko na željo staršev iz opravičljivih razlogov dovoli učencu daljši izostanek od pouka. V takem primeru se je glede na 27. člen pravilnika, ki ureja preverjanje in ocenjevanje znanja, potrebno s starši dogovoriti, kako bo učenec nadoknadil manjkajočo snov in pridobil ocene. O prilagoditvah odloči učiteljski zbor. Če pa je učenec zaradi opravičene odsotnosti ob koncu pouka neocenjen ob koncu pouka posameznega predmeta, lahko do konca šolskega leta opravlja predmetni izpit.

7. Preverjanje in ocenjevanje znanja učencev

Z izobraževanjem na domu mora učenec pridobiti vsaj enakovreden izobrazbeni standard, kot ga zagotavlja program javne šole. Učenec mora s tem namenom opravljati preverjanje znanja, ki je v funkciji ocenjevanja znanja. Doseženi standard znanja preverja osnovna šola, na katero je učenec vpisan. Učenec opravlja preverjanje znanja, na podlagi katerega se ugotovi doseženi standard znanja.

Za učence, ki se izobražujejo na domu, se ocenjuje znanje iz vseh predmetov glede na predmetnik posameznega razreda javno veljavnega programa OŠ, v katerem se učenec izobražuje.

Ob koncu šolskega leta učenci opravljajo preverjanje znanja pred izpitno komisijo, ki oceni njihovo znanje iz predpisanih predmetov. Glede izpitne komisije in izpitov se uporabljajo določbe pravilnika, ki ureja preverjanje in ocenjevanje znanja. Sestava izpitne komisije je identična kot za predmetne

izpite. Izpitna komisija ima predsednika in dva člana, ki jih imenuje ravnatelj praviloma izmed učiteljev šole, v posameznih primerih pa lahko za člana komisije imenuje tudi učitelja druge šole.

8. Roki za preverjanje znanja

Za učence, ki se izobražujejo na domu, poteka ocenjevanje znanja od **3. 2. 2025 do 24. 6. 2025 (velja za učence od 1. do 8. razreda)**. Roki so določeni [s šolskim koledarjem](#) (pravilnik in navodila ministra). Šola starše učenca, ki se izobražuje na domu, sproti obvešča o rokih in načinu izvedbe ocenjevanja znanja učenca. Če učenec ne doseže standarda znanja za posamezni razred, ima pravico do ponovnega preverjanja znanja pred začetkom naslednjega šolskega leta. **Če učenec ponovnega preverjanja znanja ne opravi uspešno, mora v naslednjem šolskem letu nadaljevati osnovnošolsko izobraževanje v javni ali zasebni šoli.** Za učence, ki se izobražujejo na domu, glede napredovanja v naslednji razred veljajo enaka pravila, kot za ostale učence. Če učenec 9. razreda ponovnega preverjanja ne opravi uspešno, lahko 9. razred ponavlja ali opravlja popravni izpit.

9. Nacionalno preverjanje znanja

Učenci, ki se izobražujejo na domu, opravljajo tudi nacionalno preverjanje znanja. Za te učence se uporablja 64. člen Zakona o osnovni šoli, ki določa, da je nacionalno preverjanje znanja za učence 3., 6. in 9. razreda obvezno. Podrobnejše določbe so predpisane s Pravilnikom o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli, glede rokov se upošteva Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole in s tem povezana podrobnejša navodila ministra, glede izvedbe pa je potrebno upoštevati vsakoletna navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli. Šola k nacionalnemu preverjanju znanja prijavi tudi učence, ki se izobražujejo na domu. Pisno preverjanje znanja ti učenci opravljajo hkrati z ostalimi učenci. Za učence, ki se izobražujejo na domu, veljajo enaka določila o načinu in trajanju nacionalnega preverjanja znanja kot za ostale učence. V primeru, da se učenec iz utemeljenih razlogov nacionalnega preverjanja znanja ne udeleži, starši o tem obvestijo šolo. Šola mora starše pravočasno seznani z navodili in roki za nacionalno preverjanje znanja in načinom izvedbe.

10. Vodenje dokumentacije in izdajanje listin (spričevala, obvestila in potrdila)

O poteku ocenjevanja znanja učenca, ki se izobražuje na domu, komisija vodi zapisnik, ki poleg podatkov o učencu (ime in priimek, datum rojstva, številka matičnega lista, razred in oddelek), vsebuje tudi datum in čas opravljanja ustnega in/ali pisnega izpita, predmete, pri katerih učenec opravlja izpit, naloge in pridobljene ocene, navedeni pa so tudi člani izpitne komisije. Osnovna šola, na katero je otrok vpisan, ob koncu pouka v šolskem letu izda spričevalo, ki je javna listina. V tem delu se uporabljajo določbe Zakona o osnovni šoli in Pravilnika o dokumentaciji v osnovni šoli. Šola uporabi predpisan obrazec za spričevalo v skladu s Pravilnikom o obrazcih javnih listin v osnovni šoli. Če učenec opravlja osnovnošolsko izobraževanje na domu, se to vpiše na spričevalo pod »Opombe«. Učencem, ki se izobražujejo na domu, šola izda tudi druge listine (obvestila in potrdila), ki se nanašajo na ocenjevanje znanja in izobraževanje učenca (npr. obvestilo o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja, potrdilo o šolanju). Osnovna šola starše učenca, ki se izobražuje na domu, pisno obvesti o dosežkih učenca pri nacionalnem preverjanju znanja na obrazcu »Obvestilo o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja«

11. Izposoja učbenikov iz učbeniškega sklada

Učenci, ki se izobražujejo na domu, **imajo pravico do izposoje učbenikov iz učbeniškega sklada.** Glede možnosti izposoje učbenikov iz učbeniškega sklada šola do začetka šolskega leta

obvesti starše učencev, ki se izobražujejo na domu. Izposoja poteka na enak način kot za ostale učence.

12. Učenci s posebnimi potrebami

Učenci s posebnimi potrebami se lahko izobražujejo na domu **le na podlagi odločbe o usmeritvi**, če zaradi primanjkljajev, ovir oziroma motenj ne morejo prisostvovati pouku in zaradi individualiziranega pristopa lažje dosegajo cilje oziroma standarde znanja, določene z učnimi načrti. Pogoje podrobneje določa Pravilnik o osnovnošolskem izobraževanju učencev s posebnimi potrebami na domu.

13. Učenci priseljenci iz drugih držav

Za učence priseljence iz drugih držav, za katere se starši odločijo, da se bodo izobraževali na domu, veljajo vse določbe, ki urejajo ta način izobraževanja. Za učence priseljence iz drugih držav, ki se prvo leto izobražujejo na domu, 69. člen Zakona o osnovni šoli ne velja. To pomeni, da opravljajo vse izpite, za napredovanje v naslednji razred pa zanje veljajo enaki pogoji, kot sicer veljajo za učence, ki se izobražujejo na domu.

Šola za učence priseljence, ki se izobražujejo na domu, dodatnih ur slovenščine v skladu s pravilnikom, ki ureja normative in standarde, ne izvaja.

14. Šolska prehrana

Šolska prehrana je organizirana prehrana učencev v dneh, ko poteka pouk v skladu s šolskim koledarjem. Učenci, ki jim je priznana pravica do subvencije po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, so upravičeni do brezplačne malice oziroma kosila. Ti učenci imajo pravico do subvencije za malico oziroma kosilo za vsak dan prisotnosti pri pouku in drugih dejavnostih obveznega programa v skladu s šolskim koledarjem. Zato šolska prehrana ter s tem povezana subvencija za šolsko prehrano **učencem, ki se izobražujejo na domu, ne pripada.**

Ko se boste starši odločali za morebitno izobraževanje otrok na domu, je prav, da imate v mislih tudi otrokovo vključevanje v oddelek. Prvotno je bilo to izobraževanje le za otroke staršev, ki so bili v tujini. Raziskave o vplivu« ne vključenosti» otroka v oddelek trenutno še niso narejene, zato se mi zdi prav, da starši predno se odločite za ta korak, pomislite tudi na ta segment razvoja otrokove osebnosti.